

KOZMA István

KOZMA ISTVÁN (1937-)

nagybányai származású festőművész

Életrajz

1937-ben született Szatmárnémetiben. 1963-ban végzett a Festészeti és Iparművészeti Akadémián Kolozsvárott, Bene József festőművész irányítása. 1963-tól 1990-ig Nagybányán élt.

1957-63: kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola, mestere: Bene József. 1964: Országos Ifjúsági Díj, Avasi lakodalom c. munkájáért, Bukarest. 1963-90 között Nagybányán élt, a máramarosi népművészet és népi alkotások szakirányítója. A népi kerámia, textilművészet és fafaragás hagyományait föltáró gyűjtő- és kutatómunkája jelentős. Iparművészeti munkái fémdomborítások, falikárpitok, épületbelső-dekorációk. Domborműves alkotásokat készített Máramarosszigeten Hollósy Simon, Nagybányán a Krizsán házaspár sírjára. 1990-ben áttelepedett Magyarországra, Mezőkövesdre. Jelenleg Egerben él.

Részt vett minden jelentősebb csoportkiállításon, külföldi biennálékon és tárlatokon, Németországban, Csehszlovákiában, Izraelben, Kanadában és másutt. Egyéni kiállítása volt minden jelentősebb Erdélyi nagyvárosban (Nagybánya, Szatmárnémeti, Kolozsvár, Brassó, Nagyvárad, Csíkszereda), valamint Bukarestben. Képei megtalálhatók romániai és magyarországi magángyűjteményekben.

“A művész sohasem kapja meg életében munkája, azaz képei anyagi értékét, még honoráriumának megfelelő díjazást sem – Az

idő elmúlása, az elkövetkezendő évek, évtizedek igazolják majd annak értékrendjét, rangját a művészettörténetben.”

Kozma István J.

Méltatások

Kozma István nem engedheti meg magának, hogy ne adjon fogódzót munkái megközelítéséhez, alaposabb megértéséhez. Nem azért ne engedheti meg, mert valamilyen elvonatkoztatott, nehezen emészthető és érthető művek kerülnek ki a keze alól, hanem mert meg kell értetnie, hogyan kerül az általa képviselt művészetszemlélet mostani környezetébe.

Ennek ugyanis pontosan olyan útja van, mint művészé érése folyamatának. A folyamat pedig 1963-tól érzékeltethető és dokumentálható. Akkor végezte el Kolozsváron a Ion Andreescuról elnevezett képzőművészeti akadémiát, amelynek végzett növendékeként Nagybányára került, ahol 27 esztendő dolgozott egyfolytában. Ilyen hosszú időt nem ott lakó, csak a művésztelepet látogató művész nem is tölthetett ott az életéből. Különösen nem úgy, hogy az éppen aktuális korszakot meghatározó stílus, irányzat, elsajátítása és gyakorlása mellett, a környék gazdag népművészeti szellemiségét is megismerhesse, majd bizonyos mértékig irányíthassa, befolyásolhassa is.

Kozma Istvánnak ez is megadatott. Amellett, hogy 1964-től 1990-ig minden jelentősebb csoportos kiállításon részt vett, s jónéhány egyéni kiállításon mutatta be az úgynevezett nagybányai neósokéval rokonítható munkáit, képei, fémdomborításai, szőnyegek messzi országokba is eljutottak, Németországtól – Angliáig, Kanadától – Izraelig. Miközben pedig behatóan foglalkozott a szatmári Avas, valamint a Máramarosi-havasok élő népművészetével, elsősorban a szőnyeg és cserge-szövőkkel, de nem kerülte el figyelmét az ottani fazekasság és üvegművészeti tevékenység sem. Ezek esetében elsősorban a festési eljárások érdekelték, különös tekintettel

a földfestékek és kobalt használatára, amelynek megismerését saját alkotómunkájában is hasznosítani tudta. A népművészet és Kozma művészete ekként termékenyítette egymást. Előbbi Kozma István színvilágának kialakításával, gazdagításával, a Kozma tevékenysége pedig a népművészetét azzal, hogy fokozatosan visszacsempészte bele a hajdani, elfelejtett motívumokat, figurákat, rajzolatokat, csomózási, szövési eljárásokat.

Kozma István 1990-ben Mezőkövesden telepedett le. Ismét egy rangos, népművészetéről híres vidék kellős közepén. Az utóbbi években született munkáin már ennek a szimbiózisnak a nyomait is megtaláljuk.

Gyöngyösi Gábor

* * *

“...a művészethez nem vezethet ambíció soha, egyedül a vér vezet helyesen. Nehéz a művész útja, idő és ember kell hozzá. Az igazi művész nem törődik a megpróbáltatásokkal, minél több keserűséggel kell bajlódnia, annál magasabbra szökken az értéke annak a célnak, amit a szem nem láthat, a lélek is csak érezhet.”

Hollósy Simon

* * *

“...Nagybánya festőiskoláját elsodorta a történelem. A város lakói ugyan most is művésztelepnek nevezik a parkkal körülvett műteremlakásokat, de Nagybánya, mint a magyar és az egyetemes képzőművészet megújító hagyománya nem itt él már igazán, hanem mindazok művészetében, szerte a Kárpát-medencében, akiket ez a csodálatos művésziskola indított el. Kozma István a harmadik nagybányai művésznemzedék tagja. Ecsetvonásaiban felismerhető nagy mesterek hatása, éppen így magukon hordozzák művei összetéveszthetetlen alkotó egyéniségét. Az élénk színeket erőteljes vonások fogják össze, biztosítják hatását a nézőkre, és tartják meg fiatalnak a 66. esztendejében járó,

kísérletezéseiben mindegyre megújuló művészt. Szerényen "nagybányai tanítványnak" nevezi magát, de mint minden igazi nagy művész, titokzatos, megismételhetetlen világot sugároz felénk."

Beke György

* * *

Kozma képeire jellemző színharmóniájának, erőteljes színskálájának egyéni megfogalmazása, mely nagyon is egyedi karaktert sugároz a néző felé. Vászni tisztá szerkezetűek. A reneszánsz óta követett perspektivikus látásmód jellemző rá, a képsíkok egymás alá, fölé helyezése által tud játszani nem csak a térrel, de az idővel is. Kozma képei a szó legjobb értelmében művesek. dekoratívok. Kozma természetelvű művész, nagy hagyományokat tisztelő, ám minden béklyóból mindig is kilépve teremti meg villódzóan eleven, látomásos képeinek világát.

2010. március 10.

Feledy Tamás műv. tört.

Visszanéztem félutamról... (Kereszthegy Európa közepén)

" Valamikor megérkezett egy öreg kis vonat Nagybánya családi ház nagyságú állomására, s a vonatból nagykalapos bohémnyakkendős festők szálltak ki, akik abból ami először tárult látó szemeik elé a Virághegyből, a Klastromrétből, a Kereszthegyből, a pénzverdéből, a református és a katolikus templom tornyaiból, a bányászházak és az ég színeváltozásaiból szilárd alapot raktak a korszerű XX. századi magyar festészetnek. Iskolát is alapítottak erre az alapra, amely hol jól, hol rosszul, hol ilyen, hol olyan formában, de a mai napig működik a városban. Nemzedékek (3-4-5?) élezték pengéjüket ezeken a motívumokon és ezekben az iskolákban, (beleértve, mondom, a jelenlegi művészeti oktatást), hogy jó megvívói legyenek az avantgarde és mindenfajta e századi

művészeti hadművelet bástyáinak és tűzharcainak. De nem a motívumok, nem a stílusok, és nem a mesterek tehát a művészettörténelem Nagybányája él csupán, hanem olyan szellemtáj gyanánt is (hasonlóképpen pl. Szentendréhez vagy Kalotaszeghez), amelyet már nem a valóság vagy a hagyomány, hanem a hivatás, az a funkció éltet amelyet valaha betöltött. Ilyen szellemtáj örökösének s egyben gyarapítójának vallja/vallhatja magát a ?Mezőkövesden élő nagybányai festő?, Kozma István, hiszen a szeme láttára tűnt el a festőváros, s telepedett rá egy idegenlégió beton sáttortábora, hogy annál tündöklőbbben, de veszélyeztetettségében annál segélykérőbbben rajzolódjon rá a változatlanul, megronthatatlanul örökké nagybányai égre a magyar alkotó szellem megőrzésében és felvillanyozásában játszott, vállalt hivatás időszerűsége napjainkban. Az egész XX. századi művészet a XIX. meg a korábbi, s végül önmaga tagadásának, megtagadásának a jegyében zajlott. (Miközben persze, örökkévaló értékeket teremtett). Ritka az a momentum, ? mint pl. Kozma festészete, amely/aki a tagadás helyett – természetadta nyersanyagként, valóságos és nem festői motívumoknak tekintve mindazt ami a magyar és európai művészetben 100 év alatt történt a megőrző, a konzerváló s egyben a romantikus összefoglalás feladatának érvényesítse a saját tehetségét. Első hallásra talán hihetetlen, de közel kell menni képeihez, s akkor négyzetcentiméterről-négyzetcentiméterre olvashatod le, tapasztalhatod, akár tapinthatod is a század valamennyi pigmentszemcséjét a Fauves-októl, Cézanne-tól a Hollóssy-nemzedéktől Braque-on, Picasson, Zefferen, Mondrianon, a szecesszió át az európai iskoláig. Vasarelyig s az avantgarde (második?, harmadik?) utolsó hullámveréséig, s mindez nem művészettörténelmi emlékként s utánérzéseként, hanem egy olyan öntörvényű szellemtájként ontja motívumait, hogy a festő alig győzi kompozícióba rögzíteni. Ez az egyik csodálatos transzfiguráció Kozma művészetében, a másik az, hogy ez az egész, festők által teremtett új valóság (maga a Huszadik Századi Festészet) magyar szemtel és nagybányai pillantással néz vissza ránk, tehát valami olyanszerű, időben

felgyorsult szintézis eredményeként viselkedik, mint pl. a népművészet, mely köztudomásúan egyszerre a legnemzetibb a legeggyetemesebb nyelve egy-egy etnikumnak, vagy mint Bartók zenéje, aki ezt felismerve határozta meg a magyarság és Európa zenei útját. Nem állíthatjuk, hogy ez az egyetlen, vagy a legeszményibb lehetőség a huszadik század festői leltárának az átadására a következő évezred számára. De arról meg vagyok győződve, hogy Kozma István olyan modus vivendit talált az annyiszor eltemetett táblakép műfajában ami megerősít reményeimben: századunk legalább annyi hiteles önarcképet hagyhat magáról az utókornak, mint az előző századok.”

Banner Zoltán
művészettörténész

Kiállításai

- Mátészalka, Szatmári Múzeum 2005. október 10. – november 15.
- Kiállítás a Mednyánszky Galériában 1999. március 12 – 28
- Kiállítás Mezőkövesden 1999. június 18 – július 5.
- Kiállítás a Pannónia Galériában 1999. szeptember 5 – 30.
- Kiállítás Egerben a Kálvin Házban 1999. október 8.
- Kiállítás Debrecenben, a Villás Galériában 2000. ápr. 21. – máj.13.
- Kiállítás a Sárospataki Képtárban 2000. június 23 – augusztus 6.
- Kiállítás az Imola Központ Irodaházban, 2010. május 5-től
- Kiállítás Kisvárdán, a Rétközi Múzeumban, 2012. június 16.
- Kiállítás Egerszalókon, a SALIRIS Resort Hotelben, 2012. október 10.
- Kiállítás Mezőkövesden, a Községi Házban, 2014. június 21.

További információ:

Kozma István NB. honlapja: www.kozmaistvan.hu

Csendélet, 1990.
olaj, vászon
55×100

Csendélet
hegedűvel, 1979.
80×80 cm

Nagybányai emlék,
1979. olaj,
vászon 80×90 cm

Nagybányai Fűrész
út, 1979 olaj,
vászon

Kompozíció X,
1990. 100×90 cm

Művész és
modellek, 1971.
olaj, vászon,
80×60 cm

Nagybánya, 1971.
olaj, vászon,
72x50 cm

Csendélet, 1971.
olaj, vászon,
60x70 cm

Kozma István
festménye

Kozma István
grafika

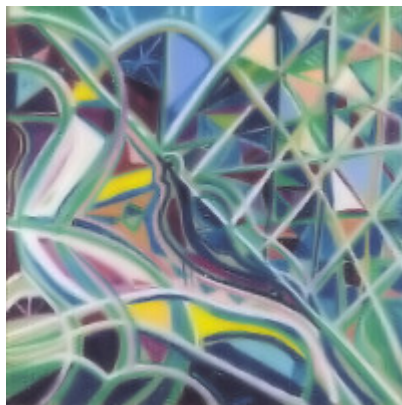
Kozma István
festménye

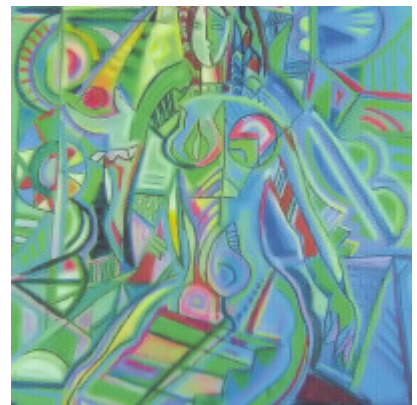
Kozma István
festménye

Nagybányai út
télen, 1963.
olaj, vászon,
70x90 cm

Felszállott a
páva, 1979. olaj,
vászon

Szkíta lány
kompozíció, 1979.
olaj, vászon

A nagybányai ref.
templ. és iskola
kereszthegyel,
1979. NB

Kubista
kompozíció, 2001.

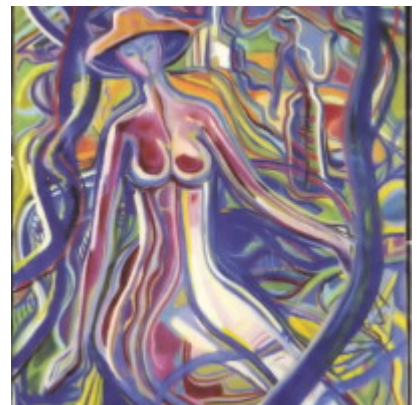
Golda

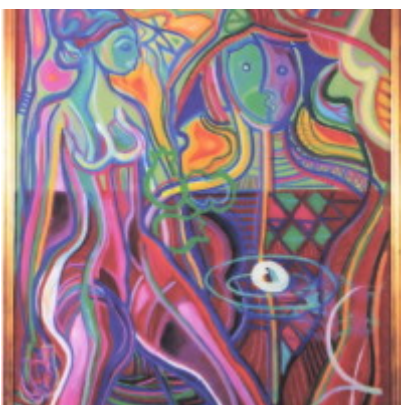
Szimfonikus
koncert

Nagybányai táj

Kozma István
festménye

Kozma István
festménye

Kozma István
festménye

Kozma István
festménye

